Euroopa Liidu
Teataja

ET
C-seeria

C/2026/4648

23.9.2026

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee resolutsioon

„Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee soovitused reformi- ja investeerimisettepanekute kohta, mis on esitatud Euroopa poolaasta 2025.–2026. aasta tsüklis“

(C/2026/4648)

Raportöörid: **Gonçalo LOBO XAVIER**
Andrea MONE
Luca JAHIER

Õiguslik alus	kodukorra artikli 52 lõige 4
Vastuvõtmine täiskogus	18.6.2026
Täiskogu istungjärk nr	606
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	175/3/0

1. Sissejuhatus

1.1. Käesolev resolutsioon koos teabearuande ([1]) ja selle üksikasjaliku lisaga ([2]) on osa paketist. See jätkab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Euroopa poolaasta rühma iga-aastast tööd, milleks on konsulteerida ELi liikmesriikide majandus- ja sotsiaalnõukogude, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega Euroopa poolaasta põhielementide üle. Teabearuandesse ([3]) on koondatud 27 liikmesriigi sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide seisukohad riiklike reformi- ja investeerimisettepanekute ja nende rakendamise kohta (Euroopa poolaasta tsükkel 2025–2026) ([4]). Resolutsioon täiendab teabearuannet, esitades komitee poliitikasoovitusi, järeldusi ja ettepanekuid, mis põhinevad aruandes esitatud sidusrühmadega konsulteerimise tulemustel.

1.2. Komitee jätkab sellega tööd, mida ta on viimastel aastatel teinud kaasavama Euroopa poolaasta ja majanduse juhtimise raamistiku edendamiseks, suurendades isevastutust riiklikul tasandil ning kaasates tihedamalt sotsiaalpartnereid ja kodanikuühiskonna organisatsioone. Laialdane osalemine toetab tõenditel põhinevat otsustusprotsessi ja demokraatlikku legitiimsust ning suurendab üldsuse toetust ümberkujundavale poliitikale ja süsteemsetele muutustele.

2. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee soovitused reformi- ja investeerimisettepanekute kohta, mis on esitatud Euroopa poolaasta 2025.–2026. aasta tsüklis

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (edaspidi „komitee“)

2.1. kordab **oma soovitusi**, mis on esitatud mitmeaastast finantsraamistikku ([5]), sügispaketti ([6]) ja tulemusraamistiku määrust ([7]) käsitlevates arvamustes;

([1]) ELi liikmesriikide organiseeritud kodanikuühiskonna seisukoht riiklike reformi- ja investeerimisettepanekute ning nende rakendamise kohta (2025–2026. aasta Euroopa poolaasta tsükkel).
([2]) Lisa.
([3]) Euroopa poolaasta rühm kogus nende sidusrühmade seisukohti küsimustiku ja viie riigikülastuse abil 2026. aasta jaanuarist märtsini.
([4]) Küsimustik koosnes kümnest küsimusest, mis olid rühmitatud neljaks põhiteemaks: 1) liikmesriikide reformi- ja investeerimismeetmed, eelkõige need, mis põhinevad 2025. aasta riigipõhistel soovitustel ja nende rakendamisel; 2) riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise lõpuleviimine; 3) riiklike keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade rakendamine ja järelevalve; 4) mitmeaastase finantsraamistiku ja Euroopa poolaasta vaheline seos.
([5]) Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava (ELT C, C/2025/3202, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3202/oj2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3202/oj), ja Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 (ELT C, C/2026/1974, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1974/oj).
([6]) 2025. aasta Euroopa poolaasta sügispakett (ELT C, C/2025/2019, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2019/oj), ja Lisakaalutlused Euroopa poolaasta edasise arengu kohta 2025. aastal (ELT C, C/2026/10, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/10/oj).
([7]) ELi eelarvekulude jälgimise ja eelarve tulemuslikkuse raamistik, koostamisel.

2.2. tõstab esile **oma peamisi järeldusi**: riigipõhised soovitused on kindlasti olulised, ent sotsiaalset mõõdet alahinnatakse. Taaste- ja vastupidavusrahastul oli strateegiline väärtus, kuid seda tuleb vaadelda pandeemia kontekstis ning see on üldiselt osutunud liiga keeruliseks ja tsentraliseerituks ning seda on rakendatud liialt kiirustades. Seos mitmeaastase finantsraamistiku ja Euroopa poolaasta vahel võib suurendada ELi lisaväärtust, kuid palju sõltub demokraatia, subsidiaarsuse ja sotsiaalse tasakaalu kaitsemeetmetest. Komitee seisukohast on olulisim see, et sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamine on endiselt menetluslik, kuid mitte mõjus. Lisaks püsivad üldised rakendamislüngad ning seepärast kutsub komitee üles panema suuremat rõhku täitevsuutlikkusele, haldustõhususele ja mõõdetavatele tulemustele;

2.3. kinnitab, et ELi tulevik sõltub **selle nelja kapitalivormi** (majanduslik, inim-, sotsiaalne ja keskkonnakapital) dünaamilisest ja tugevast **omavahelisest seotusest**. Seejuures tuleb vastavalt pöörata rohkem tähelepanu kestliku konkurentsivõime suurendamisele, mis on kindlalt sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 3, rohelises kokkuleppes ja Euroopa sotsiaalõiguste sambas. Komitee kutsub komisjoni üles koondama need neli kapitalivormi kokku ja minema **kaugemale SKP-kesksest majanduskasvust** (nagu on soovitanud Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) ([8])), et võtta vastu julgeolekumudel, mis on määratletud majandusliku vastupanuvõime, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja keskkonnakestlikkuse alusel. **Ühtse turu rakendamine**, mille juures pööratakse **erilist tähelepanu kapitaliturgude liidule**, tuleb koos poliitilise vastutusega ühtse turu eeskirjade jõustamise eest täielikult integreerida Euroopa poolaastasse ja riigipõhistesse soovitustesse;

2.4. on seisukohal, et tõelise Euroopa lisaväärtuse taotlemiseks ja loomiseks Euroopa poolaasta ja mitmeaastase finantsraamistiku omavahelises põimumises on äärmiselt oluline **vallandada ELi potentsiaal ning samal ajal säilitada paindlikkus, subsidiaarsus ja mitmetasandiline valitsemine**. Komitee on siiski kindlalt vastu karistusliku makromajandusliku tingimuslikkuse loogikale ja soovitab positiivsete stiimulite struktuuri, milles Euroopa poolaasta tuvastab strateegilised kitsaskohad ja mitmeaastane finantsraamistik pakub sihipärast toetust nende kõrvaldamiseks. Komitee tunnistab kaitsealase vastupanuvõime ja valmisoleku kasvavat tähtsust ning nõuab sellise regulatiivse keskkonna loomist, mis pakub õiguskindlust ja toetust investeeringute kaasamiseks ELi koordineeritud võimetesse, et suurendada tootlikkust, konkurentsivõimet, majanduskasvu, ühtekuuluvust, vastupanuvõimet ja strateegilist autonoomiat;

2.5. soovitab **õppida varasematest kogemustest** (eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise puudustest) ning tagada, et ELi sotsiaalsed eesmärgid ja mitmetasandiline valitsemine jäävad mitmeaastase finantsraamistiku struktuuris alles. Selleks et tagada ELi strateegiliste eesmärkide pikaajaline kestlikkus ja majanduse vastupanuvõime, tuleks luua eelarvepoliitiline manööverdamisruum, et saavutada ELi ühised sotsiaalsed eesmärgid ja eelkõige aidata kaasa Euroopa Komisjoni hiljuti loodud sotsiaalinvesteeringute keskusele;

2.6. rõhutab eelkõige, et **riigipõhistes soovitustes alahinnatakse sageli sotsiaalseid küsimusi**, samas kui sotsiaalsete riigipõhiste soovituste rakendamise tase on traditsiooniliselt olnud ebapiisav, ebatõhus või isegi olematu. Seepärast jälgib komitee huviga sotsiaalse lähenemise raamistikku ja seirab ka edaspidi, kuidas see tegelikult mõjutab ELi majandus- ja sotsiaalpoliitika üldist koordineerimistsüklit. Komitee leiab, et kuni tuvastatud probleeme ei ole lahendatud, tuleb valitsusi volitada tegutsema ja nende tegevust tugevdada, et käivitada riiklikul tasandil vajalik dünaamika, eesmärgiga kiirendada reformide kavandamist, rakendamist ja elluviimist ning nende demokraatlikku hindamist;

2.7. on kindlalt veendunud, et selle eesmärgi saavutamiseks peab EL **välja töötama tugevama koostööraamistiku**, milles tulemusi ja tulemuslikkust premeeritakse sihipärase tehnilise abi ja kaasrahastamise paindlikkuse kaudu, võttes arvesse riikliku ja piirkondliku konteksti eripära;

([8]) Beyond GDP: delivering sustainable and inclusive wellbeing – Teadusuuringute Ühiskeskus.

2.8. soovitab seepärast **suurendada sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamist** (eesmärgiga tugevdada järk-järgult partnerluse põhimõtet, kui mitmeaastase finantsraamistiku ja Euroopa poolaasta juhtimine koonduvad), **muutes selle pigem üksnes menetluslikust nõudest poliitilise edu oluliseks tõukejõuks**. See peaks põhinema sidusrühmade kaasamise kohustuslikul hindamisel kogu poliitikatsükli jooksul ning mitte ainult Euroopa Komisjoni talitustele, vaid ka avaliku sektori asutustele, ettevõtjatele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele pandud haldus- ja regulatiivse koormuse tõelisel lihtsustamisel ja proportsionaalsuse tagamisel;

2.9. kutsub komisjoni üles **parandama Euroopa poolaasta raames teavitamis- ja konsulteerimisprotsesside kvaliteeti ja ka ajastust**. See hõlmab investeerimist kodanikuühiskonna ja sotsiaaldialoogi pidamise suutlikkuse suurendamisse, konsultatsiooniprotsesside tugevdamist ja nende ajakava parandamist, paremat juurdepääsu läbipaistvatele ja võrreldavatele andmetele ning sellise Euroopa tegevusjuhendi koostamist, milles sätestatakse, kuidas korraldada konsultatsioone Euroopa poolaasta raames ning kuidas koostada ja rakendada riiklikke kavasid kooskõlas riiklike tavade ja sotsiaaldialoogi raamistikega;

2.10. nõuab seepärast **partnerluse kvaliteedi ja mõju kohustusliku hindamise kehtestamist**. See ei peaks piirduma üksnes selle hindamisega, kas partneritega on konsulteeritud, vaid peaks uurima ka seda, mil määral on nende panus kujundanud lõplikke rakenduskavasid. Sellega peab **kaasnema rakendusmehhanismide põhjalik lihtsustamine**, mis on kavandatud koos korraldusasutuste, piirkondlike asutuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega, tagamaks, et auditi- ja järelevalvesüsteemid on proportsionaalsed ja järgivad eelarve jagatud täitmise põhimõtet, põhjustamata liigset bürokraatlikku dubleerimist.

Brüssel, 18. juuni 2026

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Séamus BOLAND